

Received: 06-05-2022

Revised: 18-07-2022

Accepted: 02-08-2022

การติดตามและประเมินผลนโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

The Follow-up and Evaluation Study of Spectrum Licensing Policy for Digital Terrestrial Television Broadcasting Trials for Educational Purposes

กมลรัฐ อินทรทัศน์^{*.1}

Kamolrat Intaratat

kamolratchim@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลนโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล** ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา ติดตามและประเมินผลนโยบาย กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2562- ปัจจุบัน) เรื่อง “นโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา” และ 2) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะต่อกสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ 1) ประชาชนทั่วไป นักเรียน บุคลากร การศึกษา โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,000 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาคๆ ละ 400 คนคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่มย่อย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพรรณนา สถิติเชิงอ้างอิง และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเห็น ความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากคลื่นฯ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มที่พบว่ามีการใช้ประโยชน์มากที่สุดคือ กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มครู กลุ่มบุคลากรการศึกษา และกลุ่มนักเรียนตามลำดับ โดยพบว่าสามารถใช้คลื่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนได้จริง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดคือ อุปกรณ์ เครื่องมือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่มีและราคาสูง กล้องรับสัญญาณคลื่น ตามด้วยการไม่ทราบเกี่ยวกับช่องทางการเข้าถึง และการออกแบบ การสร้างสรรค์รายการที่น่าสนใจ และ 2) ข้อเสนอการขับเคลื่อนต่อเรียงตามลำดับคือ การ

* Corresponding Author

¹ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

** คำว่า "Digital" ศัพท์บัญญัติที่จัดพิมพ์อยู่ในหนังสือ ภาษาไทย ภาษาสื่อ ฉบับราชบัณฑิตยสภา หมวดหมู่ "ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ" ใช้คำว่า "ดิจิทัล" แต่เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ได้ใช้คำว่า "ดิจิทัล" มาโดยตลอด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้อ่าน บทความนี้จึงขอใช้คำว่า "ดิจิทัล" แทนคำว่า "ดิจิทัล"

ขับเคลื่อนเชิงนโยบายและแนวทางกำกับดูแล การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มระดับชาติเพื่อการศึกษากลางที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ด้วยการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนและนำไปสู่การสนับสนุนและพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ สัญญาณอินเทอร์เน็ต การพัฒนาเนื้อหา หลักสูตร การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับ การพัฒนาการออกแบบสร้างสรรค์รายการและวิธีการเรียนการสอนที่เข้าสมัย การสร้าง สรรค์สื่อ การใช้กลไกทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้ทั่วถึงมากขึ้นกับทุกกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทุกคนในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการสนับสนุน และการส่งเสริมเชิงนโยบายที่ชัดเจนคือพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ฯลฯ

คำสำคัญ: การติดตามและประเมินผล, นโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่, คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่ง สัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล, รายการเพื่อการศึกษา

Abstract

This research aims to monitor and evaluate the spectrum licensing policy for digital terrestrial television broadcasting via mix methods of quantitative and qualitative. Objectives are 1) to study, monitor and evaluate the NBTC policy on television affairs on “Policy of Spectrum Licensing for Experimental Digital Terrestrial Television Transmissions for Education” and 2) to propose recommendations to NBTC. Sample groups via simple random sampling are 1) the 2,000 public, teachers, and students from 5 regions; and 2) the 40 key informants representing from each stakeholder. Tools are questionnaire and group interview form then analyzed by descriptive, reference statistics and content analysis.

Results are: 1) the overall opinions, needs and expectations regarding the utilization of the spectrum for education found at its high level while the most beneficial groups are parents, educators and students respectively. Its benefits are its applicable and self-learning by their own. The most common problems respectively are equipment, tools, expensive and unstable internet signal, set-top box, lack of public relations, lack of creative and interesting design program; and 2) the proposed recommendations are : the national supportive policy and regulation, the education platform, resources-sharing with tangible budget allocation for all relevant demands in equipment, tools, internet, content and curricula design, personnel empowerment at all levels, teaching design, media creation, marketing mechanisms and public relations to be more effective in order to reach all target groups and the whole population of Thailand which in line with the tangible supportive policy of under the Act of the Broadcasting and Television Business 2008 to promote knowledge, education, religion, arts and culture, etc.

Keywords: Evaluation research, Spectrum Licensing Policy, Spectrum for Digital Terrestrial Television Broadcasting Trial, Education Television Program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการดูแล ได้วางหลักการสร้างสมดุลในการทำงานระหว่าง การกำกับดูแล การติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานขึ้น มา คณะหนึ่ง มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านกิจการโทรทัศน์ ในฐานะผู้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลด้านกิจการโทรทัศน์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องติดตามตรวจสอบ และประเมินผลตามนโยบายของ กสทช. ที่สำคัญในด้านการกิจการโทรทัศน์ โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ.2562 ถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 3 ปี กสทช. (สำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ [กสทช.], 2562) การวิจัยนี้จึง ดำเนินการเพื่อติดตามและประเมินผลตามนโยบาย กสทช. ที่สำคัญในด้านการกิจการโทรทัศน์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการและการบริหารงานของ กสทช. ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการโทรทัศน์ของ ประเทศไทย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ การเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ต่อไป (กสทช, 2562)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา ติดตามและประเมินผลนโยบาย กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2562-ปัจจุบัน) เรื่อง “นโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา”
2. เพื่อนำเสนอรายงานติดตามและประเมินผลนโยบาย กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2562-ปัจจุบัน) ต่อกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านกิจการโทรทัศน์

นิยามศัพท์

การติดตามและประเมินผลนโยบาย กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ หมายถึง การติดตามและประเมินผลนโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษาในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2562- 2564)

คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา หมายถึง คลื่นที่ใช้ตาม พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 มาตรา 10 มีใบอนุญาต 3 ประเภทคือ (1) เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ฯลฯ (2) เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ และ (3) เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการคนด้อยโอกาส ฯลฯ โดยอนุญาตชั่วคราวช่วงการระบาดของโควิด-19 ให้กระทรวงศึกษาธิการ 15 ช่องรายการ เป็นการชั่วคราว และให้ไทยพีบีเอส 1 ช่องรายการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลนโยบาย กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2562- ปัจจุบัน) เกี่ยวกับ “นโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา” ไปนำเสนอต่อกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านกิจการโทรทัศน์เพื่อการพัฒนากระบวนการให้บริการคลื่นความถี่เพื่อการศึกษาและเพื่อสังคมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยด้วยวิธีการวิจัยแบบผสม (Mix Methods)เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ 1) ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,000 คน ตามภูมิภาคต่างๆ ตามสัดส่วนของประชากรที่ศึกษา ในการสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) แบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาคๆ ละ 400 คน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย 2.1) ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล 2.2) ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ได้แก่ โทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี ไอพีทีวี และ 2.3) ผู้บริการเนื้อหารายการที่เป็นสื่อใหม่และช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ เน็ตฟลิกซ์ 3) นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องด้านสื่อสารมวลชนและด้านการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่มย่อย โดยมีการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหลักๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรอบยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องแนวนโยบายของรัฐ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มติที่ประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ที่เกี่ยวข้องและงานวิจัย บทความ เอกสาร ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน และนโยบายที่เกี่ยวข้องของ กสทช. จากนั้นใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยวิธีการออนไลน์ (e-Questionnaire) และวิธีการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรจากหน่วยงานผู้ได้รับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ฯ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ นักวิชาการบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนนักศึกษา จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดการดำเนินการติดตามและประเมินผลนโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการดำเนินการติดตามและประเมินผลนโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 70.8 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.0 มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีสถานที่ทำงานและสถานที่เรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ โรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยมศึกษาตามลำดับ อายุเฉลี่ย 28.44 ปี ที่อยู่ในปัจจุบันเป็นกรุงเทพมหานครมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.3 โดยมีบทบาทที่เกี่ยวข้องคือผู้เรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือเป็นผู้สอน และผู้ใช้ประโยชน์ทั่วไปตามลำดับ

2. เกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชม เริ่มที่สถานที่ที่รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นที่พักอาศัยมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 60.1 และเป็นทีวีโรงเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการรับชมคือโทรทัศน์พร้อมกล่องสัญญาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมาคือ โทรศัพท์มือถือ และเว็บไซต์ ตามลำดับ โดยช่องที่รับชมสถานีดิจิทัลเพื่อการศึกษามากที่สุดคือช่อง DLTV คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมาคือ ช่อง 3HD ช่อง TV5 และช่อง HD1 ตามลำดับ

3. เหตุผลที่รับชมช่องสถานีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เรียงตามลำดับคือ 1) ใช้ในการศึกษาหาความรู้ จำนวน 735 คน 2) ใช้ในประกอบการเรียนการสอน จำนวน 392 คน 3) เพื่อความบันเทิงและการติดตามข่าวสาร จำนวน 279 คน และ 4) สะดวกและสามารถเข้าถึงได้ง่าย จำนวน 277 คน

4. การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าและการกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยการศึกษาความเห็นเกี่ยวกับคุณค่ารายการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับ “นโยบายการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา” พบว่า

4.1) กลุ่มครู/กลุ่มนักรับชม พบว่า โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ที่พบในระดับมากที่สุดคือ ให้ความรู้หรือนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือ ให้นำแนวทางพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพครู ($\bar{X} = 3.62$)

4.2) กลุ่มนักเรียน พบว่า โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) ที่พบในระดับมากที่สุด คือ ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาคือ ช่วยให้ค้นหาและรู้จักความสามารถหรือความถนัดของตนเอง ($\bar{X} = 3.64$) และได้ความรู้ใหม่มากกว่าการเรียนในห้อง ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

4.3) กลุ่มผู้ปกครอง/กลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่าโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) ที่พบในระดับมากที่สุดคือ การสนับสนุนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ การสนับสนุนบุตรหลานให้ได้เรียนรู้ตามความถนัด ($\bar{X} = 3.64$) เป็นประโยชน์ที่ช่วยให้ครอบครัวเข้าใจกันมากขึ้น และได้แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

5. การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อนโยบายการใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา ทำโดยศึกษาเกี่ยวกับการนำคลื่นฯ ไปใช้ประโยชน์ทั้งที่เป็นภาพรวมและศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มคือ ความเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) และที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์สำหรับกลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มประชาชนทั่วไปเรียงตามลำดับ ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาคือ การนำไปใช้ประโยชน์สำหรับกลุ่มครู กลุ่มนักรับชม ($\bar{X} = 3.65$) และการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับกลุ่มนักเรียน ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ

ความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อนโยบายการใช้คลื่นความถี่เกี่ยวกับ “เนื้อหากลุ่มรายการ และประเภทรายการทีวีดิจิทัลในปัจจุบัน” พบว่า

(1) เนื้อหา กลุ่มรายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการและการเรียนรู้ในห้องเรียน (วิชาหลัก/วิชาแกน) พบว่า โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) ที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้จริง เช่น

ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน เตรียมตัวทดสอบ เตรียมการสอนหรือนำไปใช้ประกอบอาชีพ/งานอดิเรก ($\bar{X} = 3.06$) รองลงมาคือ ได้ความรู้ที่สอดคล้องกับบทเรียนในห้องเรียน ด้วยการอธิบาย ด้วยการตีความที่หลากหลายแตกต่างออกไป และรายการมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.03$)

(2) เนื้อหา กลุ่มรายการที่ส่งเสริมความสามารถตามความถนัด แนะนำอาชีพ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิชาเลือก) พบว่า โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) ที่พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุดคือ รายการช่วยให้เห็นว่าความรู้และการเรียนรู้ สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.05$) รองลงมาคือ รายการช่วยให้รู้หรือเข้าใจความหลากหลายของทางเลือกอื่นๆ ในการเรียน การประกอบอาชีพ ฯลฯ ($\bar{X} = 3.03$) และรายการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในชีวิตได้จริง ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

(3) ความเห็นโดยรวมเกี่ยวกับ “การนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์” โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) ที่พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุดคือ กลุ่มรายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการและการเรียนรู้ในห้องเรียน (วิชาหลัก/วิชาแกน) ($\bar{X} = 3.03$) รองลงมาคือ กลุ่มรายการที่ส่งเสริมความสามารถตามความถนัด แนะนำอาชีพ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิชาเลือก) ($\bar{X} = 3.00$)

6. ภาพรวมของการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้คลื่นความถี่ในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน เรียงตามลำดับคือ

6.1) ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) ที่พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุดคือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่มี/ไม่พอ/ไม่สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมาคือ ราคาค่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตสูง/ไม่มีจ่าย ($\bar{X} = 3.37$) และ โทรศัพท์พร้อมกล่องสัญญาณไม่ดี/ไม่มี/พัง ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ

6.2) ปัญหาเกี่ยวกับช่องทางการเข้าถึง/การประชาสัมพันธ์/การอบรม พบว่า โดยรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) ที่พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุดคือ ขาดการอบรม/การเตรียมพร้อมให้ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์/การชี้แจง ($\bar{X} = 3.22$) และขาดการอบรม/การเตรียมพร้อมให้ครู ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ

6.3) ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาพบว่า โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) ที่พบว่าอยู่ในระดับที่มากที่สุดคือ ความเหมาะสมของการออกแบบเนื้อหา ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมาคือ ความครอบคลุม หมวดวิชา: วิชาตามอัธยาศัย/วิชาที่สามารถนำไปใช้ในการทำงาน/นำไปใช้ได้จริง ($\bar{X} = 3.18$) และ ความครอบคลุมหมวดวิชา: วิชาหลัก วิชาเลือก ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

6.4) ปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบ การสร้างสรรค์รายการ พบว่า โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) ที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ รูปแบบของรายการที่วีเพื่อการศึกษาเหมาะสม ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมาคือ วิธีการนำเสนอวิธีการสร้างสรรค์รายการที่วีการศึกษาเหมาะสม ($\bar{X} = 3.13$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้เกี่ยวกับกลุ่มผู้รับชม ความต้องการ และความคาดหวังที่มีต่อนโยบายการใช้คลื่นความถี่เพื่อทดลองสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่พบว่า เป็นกลุ่มคนในวงการการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง เริ่มที่กลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มที่เฝ้ามากที่สุดเพื่อช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ตามด้วยกลุ่มผู้สอนที่เพื่อใช้ในการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำความรู้หรือนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้ในประกอบการเรียนการสอน สะดวกและสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งกลุ่มผู้ปกครองที่นับว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญกับการศึกษาในปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการสนับสนุนและการส่งเสริมเชิงนโยบายที่ชัดเจนคือพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่มีความชัดเจนในการสนับสนุนใบอนุญาตกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่งให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยโดยภาพรวม เพื่อการพัฒนาและการขับเคลื่อนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากคลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลเพื่อการศึกษาที่ได้จากการประมวลภาพรวมที่ครอบคลุมทั้งระบบ และทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย การกำกับดูแล กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ โดยสังเขปเป็นประเด็นหลักๆ คือ

1. การกำหนดนโยบาย และแนวทางการกำกับดูแล

1.1) การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย แนวทางการกำกับดูแลเพื่อการขับเคลื่อนและการสร้างร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“จุดเริ่มต้นคือ คลื่นเป็นของทุกคนคลื่นเป็นสมบัติของชาติร่วมกัน คลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลเพื่อการศึกษาที่เช่นเดียวกัน ต้องหนุนเสริมกัน และเป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องมาช่วยกัน เช่นเดียวกับการศึกษาที่ดีเป็นของทุกคนร่วมกัน กสทช. ต้องขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของชาติ ต้องขับเคลื่อนทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนโยบายลงสู่การปฏิบัติการ เพื่อให้การใช้คลื่น หรือการใช้สมบัติของชาติที่ กสทช. ดูแลอยู่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนให้ได้มากที่สุด”

1.2) การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มระดับชาติเพื่อการศึกษาของชาติ ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“เมืองหลวงคือเมืองที่อินเทอร์เน็ตเข้าถึงการศึกษาในปัจจุบันต้องมีการออกแบบแพลตฟอร์มระดับชาติเพื่อการศึกษาของชาติทุกระดับ โดยเป็นแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการเชื่อมต่อจากทุกแพลตฟอร์มย่อยๆ (Multi Platforms) หรือเป็นแนวๆ แพลตฟอร์มหลอมรวม (Convergent Platform) ที่สามารถกำหนดเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายตามที่ต้องการได้”

“โทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาควรเป็นสื่อสามัญประจำประเทศที่ทำหน้าที่ให้การศึกษากับคนทุกกลุ่มในประเทศได้อย่างสะดวกและเข้าถึงได้มากที่สุด ถือว่าเป็นสื่อพื้นฐานที่ทุกบ้าน ทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงได้ แต่ต้องมีการพัฒนาเพิ่มเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะ “ดิจิทัลคือทางรอด ไม่ใช่ทางเลือก” ผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ชุมชนปลายทางจากแต่ละพื้นที่ สามารถที่จะร่วมสร้างสรรค์เนื้อหาได้ (Co-Creative) ทุกภาคส่วนต้องสามารถเข้ามาร่วมจัดการศึกษา ร่วมให้คำแนะนำ ร่วมให้เนื้อหาแก่สังคมรวมกันได้ คนเก่ง คนที่มีความรู้ดี สามารถร่วมให้การศึกษาได้ เช่น Khan Academy เป็นต้น : New Distance Learning is Normal.

1.3) ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ร่วมกัน ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“เรื่องการจัดการเรื่องคลื่นดิจิตอลเพื่อการศึกษา เรื่องทีวีเพื่อการศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องเร่งด่วน รัฐบาลต้องมีการตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพราะเทคโนโลยีและการเข้าถึงต่างๆ เป็นความจำเป็นพื้นฐานที่รัฐต้องสนับสนุนและให้บริการ โดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่นระดับต่างๆ มีเงินเยอะ ต้องนำมาใช้เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาคนเยอะๆ ค่าสัญญาณการเข้าถึงการเรียนรู้ รัฐและหน่วยงานต้องสนับสนุน”

“สถาบันทุกประเภทต้องร่วมมือกัน ทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันวิชาชีพ นักการศึกษา นักการสื่อสาร นักออกแบบสร้างสรรค์สื่อ ต้องร่วมมือกัน ภาคเอกชนต้องมาร่วม และต้องร่วมสร้างการ บ่มเพาะกลุ่มคนที่มีความสามารถพิเศษต่างๆ เช่น ครูที่เก่งอยู่แล้ว หรือที่สนใจให้เก่ง เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มต่างๆ สามารถร่วมกันสร้างเด็กให้เก่งมากยิ่งขึ้น”

1.4) การจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนให้ ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลัก คือ

“การพัฒนาเรื่องคลื่นดิจิตอลเพื่อการศึกษา เรื่องสื่อ เรื่องเนื้อหา และทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของประเทศ เป็นเรื่องที่ต้องทำทั้งระบบ ภาครัฐต้องมีการออกกฎหมาย ข้อบังคับที่ชัดเจนในการกำหนดสัดส่วนการใช้งบประมาณที่มีอยู่จำนวนมากมาใช้เพื่อสนับสนุนในเรื่องนี้ เช่น งบประมาณจากกองทุน USO (Universal Social Obligation)

งบประมาณจากกองทุนสื่อประเภทต่างๆ งบประมาณจากภาษี ฯลฯ จากนั้นกำหนดเป็นกรอบ เป็นนโยบายในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมาร่วมกันผลิต ร่วมกันสร้างสรรค์เนื้อหาดีๆ รายการดีๆ อย่างเป็นระบบร่วมกัน เพื่อให้เท่าทันกับการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของการปฏิวัติอุตสาหกรรมยุคที่ 4 (Fourth Industrial Revolution) ในปัจจุบันทุกคน ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน ต้องแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ช่วยกันเป็นแหล่งผลิต แหล่งเรียนรู้ แหล่งฝึกงาน แหล่งตรวจรับหรือรับรองคุณภาพหรือสมรรถนะของกำลังคน ฯลฯ”

2. การสนับสนุนและพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“อุปกรณ์ เครื่องมือ สัญญาณเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญมากที่สุด ต้องออกแบบให้ใช้ง่าย ใช้ดี ใช้ทน ใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองกับความต้องการของคนที่ใช้กับยุคสมัยเข้ากับไลฟ์สไตล์ ดูย้อนหลังได้ ที่วิวกี่ไม่จำเป็นต้องมี กล้อง หรือหากจะมีกล้องก็ทำให้เป็นกล้องมาตรฐานแบบ “กล้องแห่งชาติ” “กล้องเดียวใช้ได้ทุกบริการ” “App แห่งชาติ” ทำให้ใช้ ง่าย ไม่ซับซ้อน ไม่ต้องจดจำเยอะ เป็นของรัฐ เป็นของส่วนกลาง ไม่อิงกับบริษัทต่างๆ เพราะทำให้สับสน จำไม่ได้ เชื่อมต่อกันไม่ได้ upgrade ไม่ได้ ทำให้รับสัญญาณไม่ได้ ฯลฯ”

3. การสนับสนุนและการพัฒนาเนื้อหา หลักสูตร ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“Content เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำสื่อ การนำเสนอที่ดีควรทำอย่างไร (How to?)

“การออกแบบสื่อ ต้องรู้และเข้าใจทั้งระบบนิเวศของสื่อ เพื่อให้สามารถสอดคล้องกับความต้องการ ในการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัยในสังคมไทย”

“การเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องเป็นกิจกรรมร่วมกันจากทุกภาคส่วน ครู เด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน สื่อทีวีเพื่อการศึกษา รวมทั้ง DLTV เองต้องทำ “Research” มากขึ้น เพื่อให้สามารถเติมในสิ่งที่ขาดได้ เช่น องค์ประกอบหลักๆ ที่ต้องปรับคือ 1) contents ที่เป็นนวัตกรรม ที่อาจจะมาจากปราชญ์ภาคส่วนต่างๆ ที่ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2) วิธีการนำเสนอ การคิดภาพ การคิดวิธีการนำเสนอที่เน้นความเข้าสมัย เช่น Metaverse ที่เห็น visual (ภาพ) ทั้งหมด เน้นความเป็น “How TO” ที่มากขึ้นสั้น กระชับ ชัดเจน 3) องค์ประกอบเรื่องภาพ แสง เสียงต่างๆ 4) โครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งสัญญาณต่างๆ เช่น การใช้ระบบสัญญาณจากดาวเทียม เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เริ่มที่กล่องรับ สัญญาณ ดาวเทียม Application สำหรับการเรียนการสอนที่ง่ายและสะดวกต่อการใช้เหมือนอย่าง Application อื่นๆ เช่น Application เป่าตังค์ Application ไทยชนะ เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะสามารถช่วยเอื้อให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้เรียน ผู้สอน รวมทั้งทุกสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้”

4. การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“รมรณรงค์ให้เพิ่มการพัฒนาทักษะของครู การจัดทำคู่มือ ออกแบบระบบแพลตฟอร์มที่ช่วยเอื้อให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community) ระหว่างกัน เพื่อช่วยครูให้มีคู่มือ มีแหล่งเรียนรู้ และมีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้อาจารย์สามารถใช้ เครื่องมือให้เข้าถึง DLTV รวมทั้งเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลอื่นๆ รวมทั้งนวัตกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถช่วยในการ เรียนการสอน และสามารถสอนนักเรียนต่อไป”

“ระบบการศึกษาทางไกล โดยผ่านระบบโทรทัศน์ดิจิทัลเพื่อการศึกษา ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในรูปแบบ ของสื่อบูรณาการที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดการพัฒนาร่วมกันด้วย เช่น เกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของครู (PLC: Professional Learning Community) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาไปงาน กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ จากต้น ทางสู่ปลายทาง”

“DLTV เป็นอีกหนึ่งในทางออกที่สำคัญ เข้าถึงได้ และเหมาะสมในการเรียนการสอนร่วมกับรูปแบบอื่นๆ เช่น ร่วมกับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ และเป็นสื่อที่ช่วยในหลายโรงเรียนที่ขาดแคลนครู หรือช่วยครูผู้สอนที่ไม่ตรงเอก วิชา ทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองและจากเครือข่ายในชุมชนการเรียนรู้ระหว่างกันได้”

5. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“หลักการศึกษายุคใหม่เป็นการเรียนด้วยตนเอง มีผลกระทบต่อดี ผู้สอน โดยผู้สอนและผู้เรียนจะต้องปรับเข้าหากันเพื่อการเรียนรู้ยุคใหม่อยู่รอดต่อไป ทุกวันนี้การศึกษาไทยไปได้ไกล แต่ยังไม่เป็น ทุกฝ่ายจะต้องรู้จักแพลตฟอร์ม รู้จักการทำ content ที่ดี”

“ในยุคปัจจุบันที่เป็นยุค Over Contents การออกแบบ Contents เพื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษา เพื่อการทำสื่อ เพื่อรายการทีวีต้อง “WOW” หรือต้องสะดุดตา สะดุดความสนใจ น่าสนใจมากๆ แพลตฟอร์ม และตอบโจทย์ของกลุ่มเป้าหมาย และสื่อต้องบูรณาการกันให้ได้อย่างลงตัว อย่าแยกสื่อ สื่อต้อง Hybrid คือต้องใช้ทั้งสื่อ Mass และสื่อ Online แล้วออกแบบทุกกระบวนการที่สามารถเชื่อมโยงและผูกติด (Engage) กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้ได้ และรวมทั้งการใช้การตลาดเป็นตัวนำเริ่มที่การแยกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน จากนั้นออกแบบให้ตรงกลุ่ม เพื่อให้สามารถส่ง Contents ที่ต้องการสู่กลุ่มเป้าหมายได้”

6. การสนับสนุนการพัฒนาเกี่ยวกับการออกแบบรูปแบบรายการและวิธีการเรียนการสอน ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

6.1) การพัฒนา การออกแบบ และการเลือกใช้แพลตฟอร์ม (Platform) ที่เหมาะสม เพราะ “สื่อยุคใหม่” โลกยุคดิจิทัลต้องเลือกใช้แพลตฟอร์ม (Platform) ที่เหมาะสมและสามารถเชื่อมโดยบูรณาการระหว่างกันได้ เช่น 1) e-Classroom 2) MOOC (Massive Open Online Course) 3) OER (Open Educational Resources) เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ให้กับคนทุกกลุ่ม ทุกวัยในสังคมได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม ตามแนวคิดหลักๆ เช่น 1) Media for All All for Media ทุกคนเป็นเจ้าของสื่อ (ปลูกฝัง เข้าใจ ใช้เป็น เห็นคุณค่า) 2) เนื้อหาและหลักสูตรต้องมีความหลากหลาย 3) โลกยุคดิจิทัล: Digital Content, Digital Platform 4) สร้าง Content ให้มีคุณค่า: ผู้เรียนสร้าง Content อย่างสร้างสรรค์ 5) เน้นการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง และ 6) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย และปลอดภัย Cyber Security”

6.2) การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนารูปแบบรายการและวิธีการเรียนการสอน โดยให้มีการออกแบบและพัฒนาขึ้นอย่างหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียนในมิติต่างๆ เช่น “On site” “On Air” “Online” “On Demand” และ “On Hand”

7. การสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมการผลิต การออกแบบ การสร้างสรรค์สื่อที่เกี่ยวกับการพัฒนารายการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

“สื่อกับการศึกษาเป็นเรื่องเดียวกันนักวิชาการสื่อ นักวิชาการศึกษา นักสร้างสรรค์สื่อ นักบริหารจัดการ ผู้ประกอบการต้องทำงานร่วมกันใช้วิชาการเป็นฐาน ใช้งานวิจัยมาช่วย เพื่อให้สามารถใช้สื่อไปช่วยการศึกษา จัดการศึกษาแบบองค์รวมได้” อีกทั้งสามารถนำไปสนับสนุนการพัฒนา การสร้างแพลตฟอร์ม และ Contents ที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มในรูปแบบของ Active Learning, Interactive Learning และ Mentor Learning”

8. การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการออกแบบผังรายการ และการสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์ ตามข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหลักคือ

8.1) การประชาสัมพันธ์และการสร้างการรับรู้เพิ่มให้กับประชาชนทุกกลุ่มในสังคมไทย เพื่อการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่เพื่อส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อการศึกษาได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในทุกกลุ่มของสังคมไทย

“Free TV ยังจำเป็นต้องอยู่ต้องมีแต่ไม่รู้อยู่ที่ไหนเราต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ ช่วยกันสร้าง ช่วยกันพัฒนา และช่วยกันใช้ประโยชน์จากสื่อประเภทย่อยให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศให้ได้มากที่สุด”

“เรื่องการใช้สื่อโทรทัศน์ หรือการใช้คลื่นโทรทัศน์ดิจิทัลเพื่อการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น DLTV Active Learning หรืออื่นๆ เป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้ว เพียงต้องเพิ่มในสิ่งที่ยังขาดอยู่ เช่น คู่มือให้ครูปลายทาง การทำการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น การทำ

การตลาดเพิ่มขึ้น การเชื่อมโยงกับช่องทางอื่นๆ มากขึ้น ก็จะทำให้คลื่นการศึกษาของไทยสามารถช่วยยกระดับการศึกษาของคนไทยทุกกลุ่ม ทุกระดับได้อย่างเท่าทัน และทันสมัย สามารถเป็นช่องทางการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนของคนไทยได้ทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และตรงตามความต้องการ”

8.2) การใช้กลไกทางการตลาดในการออกแบบผังรายการ หรือการกำหนดผังรายการที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น
 ดังเช่น

“ระบบการศึกษา On Air ที่ได้ดำเนินงานมาแล้วอย่างต่อเนื่องถือว่าเป็นระบบหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่เสถียรที่สุด ณ ปัจจุบันเป็นมาตรฐานกลางที่สุด พื้นฐานที่สุดที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้แม้จะประมาณร้อยละ 20 ก็ตาม เพียงแต่ต้องปรับวิธีการนำเสนอ โดยที่สามารถใช้วิธีการตลาดตามหลักการของช่องทีวีบันเทิงเช่นกัน เช่น ช่องที่การศึกษาต้องมี Golden Program หรือ Golden Contents อย่างน้อย 1 รายการ เพื่อให้เป็นรายการที่สามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามาดู และติดตามรายการอื่นๆ ต่อไป”

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2562). รายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ และการบริหารงานของ กสทช. สำนักงาน กสทช. และเลขาธิการ กสทช. ประจำปี 2563 ด้านกิจการโทรทัศน์. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.nbtc.go.th/About/history3.aspx>.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2562). การปรับปรุงโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพื่อรองรับการเรียกคืนคลื่นความถี่ย่าน 700 MHz. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.nbtc.go.th/News/Information/39853.aspx>.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2563). แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563-2568). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.nbtc.go.th/Information/MasterPlan/47301.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://onde.go.th/view/1/นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม/TH-TH>